KRATKOROČNO KREDITIRANJE NA PRIMJERU OTP BANKE

Vicković, Kristian

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:619149

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar
DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

KRATKOROČNO KREDITIRANJE NA PRIMJERU OTP BANKE

Mentor:
prof. dr. sc. Ljiljana Vidučić

Student:
Kristian Vicković

Split, kolovoz 2018.

SADRŽAJ:

1. UVOD 1

2. ULOGA I ZNAČAJ KRATKOROČNIH KREDITA 2

2.1. Pojmovno određenje kratkoročnih kredita 2

2.2. Vrste kratkoročnih kredita 3

2.2.1. Trgovački krediti 4

2.2.2. Bankarski krediti 7

2.2.3. Faktoring 10

3. FINANCIRANJE BANKARSKIM KREDITIMA U ODNOSU NA FINANCIRANJE IZ VLASTITIH IZVORA 14

3.1. Vlastiti izvori financiranja 14

3.2. Financiranje putem kredita 17

4. KRATKOROČNO KREDITIRANJE NA PRIMJERU OTP BANKE 20

4.1. Opći podaci OTP banke 20

4.2. Misija, vizija i vrijednosti OTP banke 21

4.3. Kratkoročni krediti u ponudi OTP banke 23

4.3.1. Kredit za obrtna sredstva 23

4.3.2. Kredit uz depozit za kolateral 23

4.3.3. Kratkoročni turistički kredit 24

4.3.4. Agro kredit temeljem ostvarenih prava na potporu u poljoprivredi 25

4.3.5. Kredit za poljoprivrednu proizvodnju 27

4.3.6. Poduzetnički kredit 28

4.3.7. Mikrokredit 29

5. ZAKLJUČAK 30

LITERATURA 31

1. UVOD

OTP banka je osma banka po veličini na hrvatskom bankarskom tržištu, s ukupnom aktivom od 16,2 milijarde kuna. OTP Banka je najveća mađarska komercijalna banka koja posluje u središnjoj i istočnoj Europi s oko 1500 poslovnica u 9 zemalja, s preko 12 milijuna klijenata.
Banka je osnovana 1. ožujka 1949. kao Nacionalna štedionica, preteča današnje banke. Od ukupnog udjela banke, 24,8% odnosi se na poslovanje u Mađarskoj, a 75,2% na poslovanje u inozemstvu.

Kratkoročni krediti u praksi su najčešći na rok od tri mjeseca ili 90 dana, s mogućnošću prolongiranja još tri puta po 90 dana, tj. do godine dana ako poduzeće uredno i pravodobno plaća kamatu, a banka ne dovodi u sumnju dana jamstva.

U svojoj ponudi OTP banka nudi sljedećih sedam kratkoročnih kredita: kredit za obrtna sredstva, kredit uz depozit za kolateral, kratkoročne turističke kredite, agro kredite temeljem ostvarenih prava na potporu u poljoprivredi, kredite za poljoprivrednu proizvodnju, poduzetničke kredite i mikrokredite.

Cilj rada je istražiti obilježja financiranja kratkoročnim kreditima na primjeru OTP banke.

Metode rada koje su korištene prilikom izrade rada su metoda analize i sinteze, metoda komparacije, metoda indukcije, dedukcije i studija slučaja.

Rad se sastoji od pet poglavlja.

Nakon prvog uvodnog poglavlja slijedi drugo poglavlje u kojem se razmatraju uloga i značaj kratkoročnih kredita. U trećem poglavlju je opisano financiranje bankarskim kreditima u odnosu na financiranje iz vlastitih izvora. U četvrtom poglavlju su analizirane odrednice kratkoročnog kreditiranja na primjeru OTP banke kroz 7 kratkoročnih kredita koji su trenutno u ponudi banke. U petom se daju zaključna razmatranja.

2. ULOGA I ZNAČAJ KRATKOROČNIH KREDITA

2.1. Pojmovno određenje kratkoročnih kredita

Kratkoročni krediti se odobravaju na rok otplate do 12 mjeseci. Mogu se koristiti za financiranje različitih potreba tijekom trajanja proizvodnog ili prometnog ciklusa, odnosno do isporuke ili naplate robe po trgovačkom poslu, kao i za ostale kratkoročne potrebe za obrtnim sredstvima ili za premošćivanje kratkoročnih neusklađenosti u priljevu i odljevu sredstava.[1]

Kratkoročni krediti u praksi su najčešći na rok od tri mjeseca ili 90 dana, s mogućnošću prolongiranja još tri puta po 90 dana, tj. do godine dana ako poduzeće uredno i pravodobno plaća kamatu, a banka ne dovodi u sumnju dana jamstva. Banka prati poslovanje poduzeća po prometu žiro računa i čim primijeti nove rizike traži odmah naplatu kredita, odnosno ne prolongira otplatu kredita za iduća tri mjeseca. Zato je za poduzeće dužnika vrlo bitno da uredno i na vrijeme plaća kamatu. Kod kratkoročnih kredita često su multiplicirane kreditne linije.[2]

Kreditna linija otvara se ugovorom između banke i komitenta. Kreditnom linijom određuje se maksimalni iznos kredita koji banka dopušta komitentu za dugovanje u bilo koje vrijeme. Obično su kreditne nije odobrene na godinu dana i podliježu jednogodišnjem obnavljanju. Često se kreditne linije obnavljaju nakon što banka primi potvrđeni godišnji izvještaj, pri čemu je imala priliku ispitati napredak komitenta zajmoprimca. Ako je datum završnog računa zajmoprimca 31. prosinca, banka će urediti istjecanje linije u ožujku. Tada će se banka i komitent susresti da bi raspravili kreditne potrebe poduzeća u dolazećoj godini u svjetlu prošlogodišnjeg izvršenja.

Iznos linije temelji se na bankovnoj procjeni kredibiliteta i kreditnih potreba komitenta. Ovisno o promjenama tih uvjeta, kreditna linija može biti prilagođena prilikom obnavljanja ili prije ako uvjeti nalažu promjenu. Financijski plan poduzeća najbolje pokazuje kratkoročne kreditne potrebe.

---

[1] Kratkoročni krediti, https://www.unicredit.ba/ba/poduzetnici/financiranje/kratkorocni_kredit.html, 11.08.2018.

[2] Vukičević, M. (2006): Financije poduzeća, Golden marketing, Zagreb, str. 206.

Ako su maksimalne kreditne potrebe u dolazećoj godini procijenjene na 800.000,00 kuna, zbog vlastite sigurnosti poduzeće bi moglo tražiti kreditnu lin iju u visini 1 milijuna kuna. Ovisno o ocjeni kredibiliteta poduzeća od strane banke, banka će odobriti kratkoročni kredit. Ako banka odobri kreditnu liniju, poduzeće može uporabiti kratkoročni kredit - obično 90 dana - do punog iznosa od 1 milijuna kuna. Banke najčešće smatraju to kreditiranje po kreditnim linijama sezonskim ili privremenim financiranjem te mogu od svoga komitenta zahtijevati da se određeno vrijeme u godini ne zadužuje. Često se od poduzeća zahtijeva da otplati neki prethodni dug banci u određenomu kraćem razdoblju tijekom godine. To je vrijeme znak banci da je kredit po prirodi zaista sezonski. [3]

Usprkos mnogih prednosti zajmoprimcu, kreditna linija ne stvara banci zakonsku obvezu odobravanja kredita. Zajmoprimac je obično pismom obaviješten da je banka voljna produžiti kredit do stanovitog iznosa. Ako se kredibilitet zajmoprimca pogoršava tijekom godine, banka neće produžiti kredit, a to se od nje neće ni zahtijevati. U većini prilika, međutim, banka se osjeća moralno obveznom odobriti kreditnu liniju. [4]

2.2. Vrste kratkoročnih kredita

Kratkoročni krediti dijele se na dvije kategorije: neosigurani i osigurani. Financijske institucije po pravilu ne odobravaju neosigurane kredite, zato što su ulaganja u poduzeća visoko rizična. Kratkoročni, neosigurani bankovni krediti obično se smatraju samootplativima jer kreditna sredstva generiraju dovoljan dotok novca za otplatu kredita. Sa stajališta korisnika kredita kratkoročni samootplativi kredit je popularan izvor poslovnoga financiranja, posebno u financiranju sezonskih nagomilavanja potraživanja i zaliha. Neosigurani kratkoročni krediti mogu se odobriti pod kreditnom linijom, revolving kreditom ili za transakciju. Sam dug formalno je pokriven mjenicom koju je potpisao korisnik kredita, iz koje se vidi vrijeme i iznos plaćanja te kamate. Oblici ili vrste kratkoročnih kredita jesu:[5]

1. trgovački krediti,
2. bankarski krediti,
3. faktoring.

[3] Vukičević, M. (2006): Financije poduzeća, Golden marketing, Zagreb, str. 207.
[4] Ibidem.
[5] Vukičević, M. (2006): Financije poduzeća, Golden marketing, Zagreb, str. 208.

2.2.1. Trgovački krediti

Trgovački krediti su oblik spontanog financiranja koji rezultira iz redovitih poslovnih transakcija. Sa stajališta troškova financiranja mogu se podijeliti na:[6]

(1) slobodne trgovačke

(2) naplatne trgovačke kredite.

Slobodni trgovački krediti ovise o uobičajenim rokovima tekućih plaćanja, obujmu poslovne aktivnosti, godišnjoj veličini obveza prema dobavljačima i troškovima financiranja. Ti krediti mogu biti bez troškova financiranja i s oportunitetnim troškovima kroz rabat za avansna plaćanja. [7]

Naplatni trgovački krediti sadrže trošak financiranja u slučaju plaćanja iznad uobičajenog. Kreditor može odobriti diskont ako je plaćanje unutar uobičajenog roka ili zaračunavati kamatu na odgodu plaćanja. Zato je trošak trgovačkog kredita potrebno svesti na godišnju razinu kao aproksimativni ili efektivni trošak.

Trgovački krediti - kredit koji je odobren u robi, s tim da ga dužnik vraća u novcu (kamata može biti uračunata u cijenu ili može biti posebno iskazana).[8]

Trgovački kredit može biti važan izvor kratkoročnog financiranja. To je neovisan izvor osim ako poduzeće nema strogu politiku s obzirom na promptnost plaćanja računa. Kad se nudi popust u novcu, ali nije korišten, trošak kredita je propušteni popust. Što je duže razdoblje između kraja razdoblja popusta i vremena kad je račun plaćen, manji je oportunitetni trošak. Otezanje s plaćanjem uključuje odgađanje plaćanja poslije roka dospijeća. Oportunitetni trošak otezanja s plaćanjem je moguće pogoršanje kreditnog rejtinga poduzeća. Trgovački kredit je oblik kratkoročnoga financiranja karakterističan u gotovo svakom poslovanju. To je najveći izvor kratkoročnih sredstava za sva poduzeća.

U naprednom, ali i u nelikvidnom gospodarstvu, većina kupaca nije obvezna platiti robu prilikom isporuke, već im je odobreno neko razdoblje odgode prije dospijeća plaćanja (15, 30, 45, 60 ili 90 dana). Budući da su dobavljači po pravilu liberalniji u odobravanju kredita

[6] Vukičević, M. (2006): Financije poduzeća, Golden marketing, Zagreb, str. 208.
[7] Orsag, S. (2011): Vrijednosni papiri, investicije i instrumenti financiranja, Revicon, Sarajevo, str. 54.
[8] Trgovački krediti, http://www.moj-bankar.hr/Kazalo/T/Trgova%C4%8Dki-krediti, 20.08.2018.

od financijskih institucija, poduzeća se najčešće oslanjaju na trgovačke kredite kao izvore financiranja.

Trgovački kredit je kratkoročni izvor sredstava jer kupac ne mora platiti robu prije isporuke. Ako poduzeće plaća svoje račune određeni broj dana od datuma dobivene fakture, trgovački kredit postaje ugrađeni izvor financiranja koji se mijenja s ciklusom proizvodnje. Kako se povećava proizvodnja i odgovarajuće nabave, povećavaju se obveze prema dobavljačima kao i dio sredstava potrebna za financiranje povećane proizvodnje. Kako proizvodnja pada, smanjuju se obveze prema dobavljačima. Pod takvim okolnostima trgovački kredit nije neograničeni izvor financiranja: u potpunosti ovisi o planovima nabave poduzeća koji su, povratno, ovisni o ciklusu proizvodnje. Od tri vrste trgovačkog kredita - otvoreni račun, mjenice i barirani čekovi - najčešći je aranžman otvorenog računa. Prodavatelj šalje robu kupcu uz fakturu u kojoj je specificirana isporučena roba, cijena, ukupni iznos i uvjeti prodaje. Kredit po otvorenom računu proizlazi iz činjenice da kupac ne potpisuje formalni instrument zaduženja u kojemu se vidi iznos koji duguje prodavatelju. Prodavatelj odobrava kredit na temelju kreditne sposobnosti kupca. [9]

U nekim situacijama umjesto otvorenog računa rabe se vlastite mjenice ili barirani čekovi. Kupac potpisuje mjenicu ili barirani ček koji označuje dug prodavatelju. Mjenica ili ček poziva na plaćanje obveze određenog datuma u budućnosti. Taj aranžman se primjenjuje kad prodavatelj želi da kupac formalno prizna dug. Primjerice, prodavatelj može zahtijevati mjenicu ili ček od kupca ako je dospio kupčev prijašnji otvoreni račun. Zbog velikih problema s naplatom u Republici Hrvatskoj, ukinuti su i akceptni nalozi kao oblik kreditiranja kojim se formalno priznaje zaduženost kupca. [10]

Poduzeće mora uravnotežiti trošak trgovačkoga kredita prema njegovim prednostima i troškove drugih kratkoročnih kredita. Osnovna prednost trgovačkoga kredita je fleksibilnost koju daje poduzeću. Trgovački kredit kao oblik kratkoročnoga financiranja ima nekoliko prednosti; najveća je njegova raspoloživost. Obveze prema dobavljačima mnogim poduzećima su stalan oblik kreditiranja. Nema potrebe da se financiranje formalno zaključuje; ono već postoji. Ako poduzeće primjenjuje popuste u novcu, dodatni kredit je također raspoloživ s mogućnošću neplaćanja postojećih obveza do kraja odobrenog perioda. Nema potrebe pregovaranja s dobavljačem, odluka je u potpunosti u

[9] Vukičević, M. (2006): Financije poduzeća, Golden marketing, Zagreb, str. 209.
[10] Ibidem.

rukama poduzeća. U otezanju s plaćanjem, nakon određenog stupnja odgađanja, poduzeće će smatrati potrebnim pregovarati s dobavljačem.

Za većinu ostalih oblika kratkoročnoga financiranja potrebno je formalno pregovarati s kreditorom o uvjetima kredita. Kreditor može nametnuti ograničenja poduzeću i tražiti sigurnu poziciju. Ograničenja su moguća i za trgovački kredit, ali ni približno nisu toliko vjerojatna. Za ostale izvore kratkoročnoga financiranja proteći će određeno vrijeme između trenutka u kojemu se pojavila potreba za sredstvima i vremena kad poduzeće bude u mogućnosti pozajmiti ih. Trgovački kredit je fleksibilniji način financiranja. Poduzeće po pravilu ne mora potpisivati mjenicu, davati jamstvo, ali se mora striktno držati rasporeda plaćanja na mjenici. Dobavljač promatra povremene poremećaje u plaćanjima mnogo manje kritičnim okom od banke ili drugoga kreditora. [11]

Prednosti trgovačkoga kredita moraju se procijeniti nasuprot trošku. Kao što smo vidjeli, trošak može biti vrlo visok kad se razmotre svi faktori. Mnoga poduzeća rabe druge izvore kratkoročnoga financiranja kako bi se mogla koristiti prednostima popusta u novcu. Ušteda na troškovima drugih oblika kratkoročnoga financiranja, međutim, mora nadoknaditi fleksibilnost i pogodnost trgovačkoga kredita. Za određena poduzeća kratkoročnom kreditu nema alternativnih izvora. [12]

Dakako da trgovački kredit uključuje trošak korištenja sredstava tijekom vremena. Zapravo nema eksplicitnog troška kod trgovačkog kredita ako kupac plaća račun tijekom razdoblja popusta ili tijekom odobrenog razdoblja, ako je popust odobren. Pretpostavka je točna sa stajališta granične analize, ali ne uključuje činjenicu da netko mora snositi trošak trgovačkoga kredita jer korištenje sredstava tijekom određenog vremena nije besplatno. Teret može pasti na dobavljača, kupca ili obje strane. Dobavljač može prevaliti trošak na kupca u obliku viših cijena. Dobavljač proizvoda za kojim je elastična potražnja oklijeva pri povećanju cijena i snosi većinu troška trgovačkoga kredita. U ostalim prilikama dobavljač je u mogućnosti prevaliti trošak na kupca. Kupac bi trebao odrediti tko je nosilac troškova trgovačkoga kredita. Kupac koji snosi trošak može tražiti niže cijene. Kupac je svjestan da se trošak trgovačkoga kredita s vremenom mijenja. U razdobljima rasta kamatnih stopa i politike oskudnog novca, dobavljači mogu podići cijenu svojim proizvodima pazeći na porast troškova potraživanja. Taj porast cijena ne smije se

[11] Vukičević, M. (2006): Financije poduzeća, Golden marketing, Zagreb, str. 210.
[12] Ibidem.

zamijeniti s ostalim porastima uzrokovanim promjenama uvjeta ponude i potražnje na tržištima proizvoda.[13]

2.2.2. Bankarski krediti

Kratkoročni bankarski krediti za poduzeće su alternativa držanju novca. Karakteristike tih kredita jesu:

(1) dospijeće,

(2) fleksibilnost,

(3) kolateral,

(4) kompenzirajući saldo i

(5) trošak bankarskog kredita.

Dospijeće je unutar godine dana, a najčešće je dospijeće do 3 mjeseca. Poduzeće ima mogućnost obnavljanja kreditnog aranžmana. Fleksibilnost se izražava u mogućnosti prilagođivanja potrebama poduzeća i minimalizaciji troškova kredita. Kratkoročni bankarski krediti po fleksibilnosti dijele se na:[14]

(1) fiksne kredite,

(2) okvirne i

(3) revolving kredite.

Fiksni bankarski kredit odobrava se i pušta u tečaj u ukupnom (fiksnom) iznosu. Vraća se u ratama ili odjednom, kako se ugovori s bankom. Taj kredit nije fleksibilan u smislu da se ugovori jedan iznos a iskoristi samo dio kredita. Pojavljuje se problem neiskorištenih sredstava. Ako se vraća u ratama, nema mogućnosti prilagođivanja potrebama poduzeća. [15]

Okvirni kredit odobrava se do određenog iznosa i pušta u tečaj prema zahtjevima poduzeća (dužnika - debitora). Vraća se odjednom ili u ratama. Ima određenu fleksibilnost jer se priljevi od puštanja u tečaj mogu prilagoditi dinamici nastajanja potreba poduzeća. Vraća se u ratama uz mogućnost prilagođivanja smanjivanju potreba poduzeća. [16]

Revolving kredit odobrava se u maksimalnom iznosu tijekom razdoblja trajanja. Do tog se iznosa poduzeće može stalno zaduživati nakon vraćanja dijela kredita. To je najfleksibilniji

[13] Vukičević, M. (2006): Financije poduzeća, Golden marketing, Zagreb, str. 210. – 211..
[14] Vukičević, M. (2006): Financije poduzeća, Golden marketing, Zagreb, str. 211.
[15] Ibidem.
[16] Ibidem.

kredit jer se prilagođava nastajanju i smanjivanju potreba poduzeća eliminira rizik refinanciranja. Kad je sklopljen ugovor o revolving kreditu, taj je kredit obveza banke da ga isplaćuje do maksimalno ugovorenog iznosa, ali ukupne pozajmice ne smiju premašiti maksimalno određeni iznos. Ako revolving kredit iznosi 1 milijun kuna, a dosad je korišteno 600.000,00 kuna, zajmoprimac može koristiti još 400.000,000 kuna u bilo koje vrijeme. Za produženje ugovora o revolving kreditu banka zahtijeva plaćanje dospjele kamate, troškova i provizije. Ti se krediti često odobravaju na rok od šest mjeseci do godine dana. [17]

Revolving krediti su samoobnavljajući krediti tijekom određenog vremena. Banka odobri kredit poduzeću koje ga uredno otplaćuje i nakon određenog vremena, ako je kredit otplaćen ili je još uvijek u fazi otplate, već prema tome kako je predviđeno ugovorom, kredit se automatski obnavlja. [18]

Revolving kredit **(**engl. *revolving credit,* njem. *Kredit gegen automatisch verlängerbaren Kreditbrief*), sporazum po kojem kreditor stavlja određeni iznos novčanih sredstava na raspolaganje poduzeću, s tim da ih ono može koristiti u svakom trenutku u obliku kontinuiranih kratkoročnih kredita. Kredit se odobrava kao okvirni iznos. Svako korištenje smanjuje raspoloživa sredstva, a vraćanje kredita obnavlja ih do prvotnog okvirnog iznosa. Kreditor je dužan osigurati sredstva pozajmljivača na njegov prvi poziv. Za takvo osiguranje sredstava banka zaračunava *commitment fee* – naknadu za otvaranje kreditne linije, a dužnik ju je obavezan plaćati i onda kada ne koristi tako odobrena sredstva.[19]

Kolateral je po pravilu osigurani kredit zalogom robe, isprava o vlasništvu robe, potraživanja ili prodaje potraživanja. Tako se razlikuju akceptni, avalni, kontokorentni, lombardni i rambursni krediti. Banka može tražiti od poduzeća da na žiro računu drži određena sredstva za vrijeme trajanja kreditnog odnosa. To može biti minimalni iznos sredstava ili pak u visini prosječnog salda u određenom vremenu, koji se naziva kompenzirajući saldo. Kompenziraju saldo povećava troškove kredita, ali ima određenu fleksibilnost. [20]

[17] Vukičević, M. (2006): Financije poduzeća, Golden marketing, Zagreb, str. 212.
[18] Ibidem.
[19] Revolving kredit, http://www.poslovni.hr/leksikon/revolving-kredit-1693, 23.08.2018.
[20] Vukičević, M. (2006): Financije poduzeća, Golden marketing, Zagreb, str. 212.

Na tržištu novca postoje razne vrste kratkoročnih kredita od različitih potencijalnih kreditora. Najčešći kreditori su banke. Da bi poduzeće dobilo kratkoročni kredit od banke, mora biti komitent banke. Banka traži otvaranje žiro računa i ostvarivanje prometa preko žiro računa, kako bi izvjesno vrijeme pratila priljeve i odljeve, odnosno poslovanje poduzeća. Nakon određenog vremena, poduzeće se obraća banci da mu odobri kratkoročni kredit u određenom iznosu, na određeno (do godine dana) vrijeme i za određenu namjenu. Kratkoročni kredit uzima poduzeće samo za određenu namjenu, koja je najčešće premoštavanje trenutačne nelikvidnosti, odnosno trenutačnoga nedostatka sredstava na žiroračunu. Trenutačni nedostatak sredstava na žiroračunu u praksi se različito tumači. Što to zapravo znači? Ako poduzeće ima planirani priljev koji (sigurno) stiže određenog dana, ali zbog nekih razloga kupac nije u stanju prije platiti svoje obveze, onda može zatražiti kratkoročni kredit u banci.

Pri uzimanja kredita uvijek treba težiti da poduzeće dobije kredit u što većem iznosu, na što duži rok i uza što nižu kamatnu stopu, za točno određenu namjenu iz koje proizlazi pozitivna razlika kamate i zarade. Korištenjem tuđeg novca treba zaraditi najmanje u visini iznosa kamate (troška kapitala) koju treba platiti, jer u praksi nema kredita koji ne treba vratiti i za njegovo korištenje platiti kamatu. Iz toga proizlazi potreba opreznosti i proračuna treba li kredit uzeti i kakav. Međutim, mogu postojati i specifični, praktični, financijski razlozi uzimanja kredita, koji negiraju takvu opreznost. Poznato je da je korištenje vlastitih sredstava najskuplje, odnosno da se treba koristiti financijskom polugom u premoštavanju i financiranju obveza i da se tuđim sredstvima može više zaraditi nego vlastitim. [21]

Sve dotle dok je profitna stopa veća od kamatne stope koju treba platiti kreditoru, treba uzimati kredite. Kad poduzeće donese odluku o uzimanju kredita, traži izvore kredita u bankama čiji je komitent i uvjete kreditiranja. Banka ima suprotne interese od poduzeća koje traži kredit, koji se u određenom trenutku poistovjećuju. Banka nastoji plasirati sredstva na što kraći rok jer time smanjuje rizik, uza što veću sigurnost i što veću kamatu. Bankari znaju da:

(1) u kratkom roku imaju veće šanse da će poduzeće dužnik vratiti sredstva i platiti kamatu,

[21] Vukičević, M. (2006): Financije poduzeća, Golden marketing, Zagreb, str. 213.

(2) što se više produžava rok povrata sredstava, raste kreditni rizik,

(3) što je veća kamatna stopa kredita, postoji veća vjerojatnost da poduzeće neće moći vratiti ni glavnicu kredita a kamoli platiti kamatu, ali ipak moraju plasirati i oploditi (uglavnom tuda) deponirana sredstva na koja moraju platiti pasivnu kamatu deponentima. Tu se odvija određena "igra" između banke i poduzeća koje uzima sredstva, koja traje do trenutka nalaženja zajedničkih interesa. Banka nudi kreditne uvjete, a poduzeće donosi odluku o njihovu prihvaćanju ili odbijanju.[22]

Kad poduzeće prihvati uvjete kreditiranja banke, sastavlja i podnosi kreditni zahtjev. Zahtjev se sastoji uglavnom od unaprijed utvrđenih obrazaca koje je sastavila banka i koje poduzeće mora popuniti. Poduzeće se najprije identificira kao tvrtka (naziv), s matičnim brojem i djelatnostima kojima se bavi. Zatim se iskazuju financijski rezultati poduzeća u posljednje dvije ili tri godine preko ukupnih prihoda i rashoda, bruto i neto dobit (račun dobiti i gubitka), te bilanca poduzeća za isto razdoblje (imovina, kapital i obveze).

2.2.3. Faktoring

Faktoring je osiguranje kredita dodjelom potraživanja od kupaca, koje poduzeće zapravo prodaje faktoru s regresom mjenice ili bez njega, ovisno o vrsti ugovorenog aranžmana.[23] U financijski razvijenu svijetu faktor izdaje čekove kojima se odobravaju računi potraživanja. Fakturiranjem potraživanja poduzeće je izloženo riziku hoće li ga i kad da naplatiti, iz čega se mogu izvoditi računice o troškovima naplate u smislu proteka vremena i stopi povrata ulaganja u potraživanje od kupaca. Ne radi se zapravo ni o čemu drugom doli ulaganju određenog iznosa na određeno vrijeme pod određenim uvjetima, koje podliježe rizicima kao i svako drugo ulaganje. Da bi se ubrzala naplata, odnosno smanjili troškovi koji iz potraživanja proizlaze te na kraju povećala profitabilnost tog ulaganja, poduzeće može staviti u zalog potraživanje i temeljem toga podići kredit, prodati potraživanje faktoru, odnosno banci, drugom poduzeću ili agenciji, koji kupnjom potraživanja preuzimaju potpunu odgovornost i rizik oko naplate.[24]

[22] Vukićević, M. (2000): Financiranje malih poduzeća, RriF, Zagreb, str. 138.
[23] Peić, M. (2011): Financiranje malog i srednjeg poduzetništva u Republici Hrvatskoj, str. 42.
[24] Hoorne, J. (1997.): Financijsko upravljanje i politika, Mate d.o.o., Zagreb, str. 506.

Faktoring je financijski posao u kojem se prodaju potraživanja za prodanu robu ili izvršenu uslugu prije dospijeća za naplatu.[25]

Faktoring predstavlja specifičnu financijsku transakciju koja se temelji na prodaji potraživanja. Pri tome se u odnos između vjerovnika i dužnika uključuje treća pravna osoba koja se naziva faktor. U pravilu, faktor kao specijalizirana institucija otkupljuje potraživanja, te na osnovi toga plasira vjerovniku 70% do 90% iznosa potraživanja. Ostatak vrijednosti do punog iznosa potraživanja faktor će doznačiti vjerovniku nakon što mu klijent plati račun. Za faktoring transakciju naplaćuje se određena provizija i kamata. Glavna prednost ovog oblika jest u tome što faktor preuzima odgovornost za naplatu duga. U slučaju da dug postane nenaplativ faktor će pretrpjeti gubitak. Uobičajeno faktori provjeravaju naplativost potraživanja prije nego li prihvate ovakav oblik ugovora. Ugovori o faktoringu u praksi dobro funkcioniraju zbog uštede troškova. Također, trgovačka društva ih vole koristiti iz jednostavnog razloga što ne žele narušiti svoj odnos s klijentima tako što od njih moraju zahtijevati naplatu računa. Faktoring društvo može pružiti klijentu i širu paletu usluga, osim otkupa potraživanja, kao što su primjerice upravljanje potraživanjima, ispitivanje kreditne sposobnosti dužnika, opominjanje, naplaćivanje i utjerivanje dugova, te druge usluge. Možda najvažnija prednost faktoring posla jest ta da omogućuje upravljanje potraživanjima od strane faktoring društva čime se preuzima i odgovornost za naplatu, a klijent ustupatelj štedi vrijeme i novac. Ugovor o faktoringu sadrži i odredbe o cesiji, diskontu, kamatu na isplaćeni iznos klijentu do trenutka naplate od dužnika i iznos koji se doznačuje klijentu, uvjete faktoring posla, način naplate i utjerivanja dugova, način rješavanja sporova i trajanje ugovora. [26]

Faktoring cijena sastoji se od tri komponente:[27]

1. faktoring naknade,

2. faktoring kamate, te

3. administrativne naknade.

Faktoring naknada obuhvaća ugovorenu proviziju za obavljenu uslugu, a može osim provizije sadržavati i naknadu za upravljanje potraživanjima, i druge naknade. Faktoring

[25] Što je faktoring?, http://faktoring.pbz.hr/sto-je-faktoring.html, 20.08.2018.
[26] Vukičević, M. (2006): Financije poduzeća, Golden marketing, Zagreb, str. 217.
[27] Masnjak, B.(2009.): Faktoring, Poslovni savjetnik, br. 55, Zagreb, str. 118.

kamata predstavlja kamatu na isplaćeni iznos od trenutka isplate klijenata do trenutka naplate odnosno dospijeća faktoring društva, dok administrativna naknada predstavlja iznos koji se obračunava za obavljene usluge, a na temelju izvršene administrativne obrade, odnosno provjere dokumentacije.

Treba naglasiti da je za prodavatelja potraživanja kod ugovaranja faktoringa važno imati cjelovitu, konzistentnu sliku o čitavom poslu koji uključuje ugovor o osnovnom poslu i ugovor o faktoringu. Prema praksi ugovori o faktoringu predviđaju naknadu za faktoring u visini 0,2 do 3% ovisno o financijskoj vrijednosti ugovora. Također plaća se i određeni administrativni trošak (100 do 500 kn). Uzimajući u obzir navedene komponente određuje se cijena koja predstavlja zbroj komponenti i dobije se svota odnosno diskont i određuje iznos koji će se platiti za nedospjelo potraživanje. Faktoring društvo osigurava svoju naplatu određenim instrumentima osiguranja naplate, a najčešće mjenicom, zadužnicom i zalogom depozita. Faktoring se provodi temeljem dokumenata kojim ustupatelj dokazuje osnovanost svog potraživanja, a to su računi, otpremni dokumenti, te ostala dokumentacija. Korištenjem ovog oblika financiranja ustupatelj potraživanja može kvalitetnije upravljati svojim novčanim tijekom jer ima stalan izvor svježeg novca, čime postaje konkurentniji na tržištu i supstituira potrebe za kreditom zbog možebitnih nedostatnih instrumenata osiguranja naplate za dobivanje kredita od banaka. [28]

Kako bi odredili cijenu posla, rizik i visinu diskonta faktor procjenjuje klijenta, odnosno njegov bonitet kroz bilancu, račun dobiti i gubitka unazad dvije godine, Bon 1 i Bon 2 , ročnu strukturu potraživanja od kupaca i obveza prema dobavljačima, revizorska izvješća i drugo. Uobičajena je praksa da se banke međusobno raspituju za račune svojih klijenata u drugim bankama pri čemu je veoma važno napraviti usporedbu između ugovorenih rokova naplate odnosno plaćanja i stvarnih rokova. U slučaju da je disproporcija velika, to otvara veliku mogućnost za faktoring posao. U praksi faktoring funkcionira na način da prodavač klijentu - kupcu isporučuje robu i izdaje račun, a odmah nakon isporuke ili nešto kasnije potraživanje ustupa faktoring društvu predajući mu kopije računa i izjavu o ustupanju koju može, ali i ne mora potpisati klijent. Faktoring društvo u ugovorenom roku isplaćuje ugovoreni iznos na račun prodavatelja. Razlika do punog iznosa predstavlja diskont, odnosno proviziju faktoring društvu. Klijent u roku dospijeća plaća obavezu na račun faktoring društva, a ovisno o ugovoru faktoring društvo može uplatiti na račun klijenta

[28] Vukičević, M. (2006): Financije poduzeća, Golden marketing, Zagreb, str. 218.

razliku do punog iznosa i obračunati kamatu na svoja prethodno isplaćena sredstva klijentu ustupatelju potraživanja ili zadržati uplatu za sebe, a razlika predstavlja njegovu zaradu od faktoringa.[29]

[29] Ibidem.

3. FINANCIRANJE BANKARSKIM KREDITIMA U ODNOSU NA FINANCIRANJE IZ VLASTITIH IZVORA

3.1. Vlastiti izvori financiranja

Vlastiti izvori financiranja u Republici Hrvatskoj su izvori, kojima se ne ostvaruju dužnički odnosi, tj. kada poduzetnik ta sredstva nije dužan vratiti onako kako bi to učinio kada bi dobio kredit od banke.[30] Razlikujemo nekoliko izvora vlastitog financiranja:

1. Vlastiti novac poduzetnika,
2. Vlastiti novac ulagatelja.

Vlastiti novac poduzetnika čini:

1. Ušteđeni novac poduzetnika
2. Novac od prodaje imovine poduzetnika

Ušteđeni novac poduzetnika - Ušteđeni novac koji potencijalno poduzetnik ima u banci, štedionici, pa i u «čarapi», može se odmah uporabiti za financiranje malog poduzetništva. Isti je slučaj i s naslijeđenim novcem. Poseban vid «uštеđevine» predstavlja otpremnina koju djelatnici dobivaju prilikom otpuštanja s posla pri rješavanju problema tehnološkog viška, ili odlaska u mirovinu.

Novac od prodaje imovine poduzetnika - Poduzetnik može novac za započinjanje poslova priskrbiti prodajom vlastite imovine. Ako posjeduje financijsku imovinu može je prodati na tržištu kapitala , zamijeniti za novac koji potom može upotrijebiti za poslovne svrhe. Ako ima materijalnu imovinu također je može prodati i pretvoriti u novac. Naime, svaki oblik imovine ima svoju vrijednost koja se može pretvoriti u novčanu protuvrijednost. Prodajom financijske ili materijalne imovine poduzetnik ne osigurava novu dodatnu imovinu. Prodajom se samo postojeća imovina pretvara u novac s kojim onda poduzetnik može kupiti potrebna sredstva . Prodaju imovine treba, po mogućnosti obaviti na vrijeme kad su najpovoljnije prodajne cijene. Prodaju imovine treba, po mogućnosti obaviti u vrijeme kada su najpovoljnije prodajne cijene, kako bi se dobila odgovarajuća novčana protuvrijednost.

[30] Buble, M. (2003): Managment malog poduzeća, Mate d.o.o., Split, 2003., str.170., 171.

U razvijenim zemljama poduzetnik može prodati materijalnu imovinu koja mu je potrebna za buduće poslovanje specijaliziranoj financijskoj organizaciji, uz uvjet da je istodobno uzme u najam. Na taj način poduzetnik dolazi do potrebnog novca, ali prestaje biti vlasnik prodane imovine i postaje samo njen korisnik. Pritom valja pažljivo procijeniti što time dobiva, a što gubi. Ako je ušteđeni novac i novac priskrbljen prodajom imovine dostatan za započinjanje poslovanja, poduzetnik može osnovati i registrirati vlastito poduzeće. U tom slučaju neće morati brinuti o otplati kredita i podjeli ostvarenog neto dobitka s ulagateljima.

Vlastiti novac ulagatelja čini:[31]

1. Ušteđeni novac članova obitelji i prijatelja,

2. Ulozi privatnih ulagatelja,

3. Ulozi tvrtki poduzetničkog kapitala,

4. Ulozi društva za ulaganje u mala poduzeća,

5. Ulozi velikih poduzeća, banaka i drugih.

Ušteđeni novac članova obitelji i prijatelja. Raspoloživi novac jednog poduzetnika najčešće nije dostatan za započinjanje poslovanja. Prirodno je da će poduzetnik manjkajući dio novca prvo potražiti kod rodbine, prijatelja i poznanika, ukoliko oni imaju uštedevinu. Članovi obitelji i prijatelji obično imaju više razumijevanja za novčane probleme poduzetnika, nego drugi ulagatelji ili kreditori. U financiranju poduzetničkog pothvata oni mogu sudjelovati kao djelomični vlasnici (suvlasnici) poduzeća, kao partneri ili dioničari, ili da posude novac koji poduzetnik mora vratiti u određenom roku s kamatom. S tim u svezi, poduzetnik im može ponuditi ulaganje novca u obiteljsko partnersko poduzeće ili u obiteljsko dioničko društvo. Ovakva poduzeća omogućuju da ostvareni neto dobitak zadrže i sami podijele u krugu obitelji, ovisno o tome kako je dogovorena podjela dobitka.

Ulozi privatnih ulagatelja. Uvijek postoje ljudi koji imaju novac kojeg žele uložiti u neki obećavajući poduzetnički pothvat.? Takvi privatni ulagatelji novac radije ulažu u posao s poduzetnicima koje poznaju, za koje vjeruju da imaju znanja i iskustvo u poslu kojeg žele

[31] Rajsman, M., i sur. (2013): Razvoj malog gospodarstva u Republcii Hrvatskoj,Ekonomski vjesnik, zagreb, str. 254.

započeti. Korisno je napraviti listu potencijalnih privatnih ulagatelja. Prije razgovora s njima poduzetnik mora odlučiti da li želi kredit ili trajni ulog, odnosno kreditore, partnere ili dioničare koji će posjedovati dio poduzeća, imati pravo na upravljanje i raspodjelu neto dobitka. Pritom poduzetnik mora znati da privatni ulagatelji obično ne ulažu novac u posao u koji i poduzetnik ne ulaže vlastiti novac i ne izlaže se riziku. Naravno svi modaliteti u svezi ulaganja novca moraju se regulirati posebnim ugovorom (ugovorom o partnerskom ulaganju ili ugovorom, statutom dioničkog društva).

Ulozi tvrtki rizičnog kapitala. Tvrtke poduzetničkog kapitala (Venture Capital Firm) u razvijenim zemljama, odnosno tvrtke za rizična ulaganja, osnivanju banke, štedionice, poduzeća, osiguravajuća društva, razni fondovi, bogate obitelji itd. Ove tvrtke ulažu kapital u mala poduzeća koja obećavaju brz rast prihoda i dobitka. Najviše ulažu u mala poduzeća u domeni visoke tehnologije, elektronike, računala (hardverski i softverski sustavi), medicinskih usluga, te nekih grana široke potrošnje. Poduzetnik može pribaviti novac od ovih tvrtki ako ima dobru poslovnu zamisao i obećavajući poslovni plan. Budući da se radi o trajnim ulozima, koje ove tvrtke ulažu kao partnerski ili dionički kapital, i one same snose dio rizika započinjanja novog posla.

Ulozi društva za ulaganje u mala poduzeća. Društva za ulaganje u mala i srednja poduzeća u razvijenim zemljama, posebice SAD, poduzetnicima su važan izvor vlastitog, temeljnog kapitala. Ova društva kapital ulažu u mala poduzeća i visoko rizične poslove koji nude nove proizvode, ali i u tradicionalne grane. Naime, pokazalo se da ulaganja u visoke tehnologije nisu uvijek najprofitabilnija, te da se neke stare grane još uvijek razvijaju i donose profite. Poduzetnik najčešće upućuje ponudu za kupnju dionica većem broju ovih društava. Zainteresirana društva kupuju dionice i postaju suvlasnici malog poduzeća. Prodajom dionica ovim društvima poduzetnik priskrbljuje temeljni kapital za započinjanje poslovanja. Da bi se pribavio novac za financiranje malog i srednjeg poduzetništva od tvrtki poduzetničkog kapitala, društva za ulaganja u mala poduzeća i drugih ulagatelja, poduzetnik mora imati pažljivo razrađen poslovni plan. U protivnom ima male izglede da dobije potreban kapital.

Ulozi velikih poduzeća, banaka i drugih. Izvori vlastitog kapitala malog poduzeća mogu biti i velika poduzeća. U razvijenim zemljama često velika poduzeća, posebice velika poduzeća, imaju posebne odjele i menadžere koji traže male obećavajuće poduzetnike radi ulaganja kapitala u nove poslove. Najčešće motiv je zarada i profitabilnost, ali i

pronalaženje malih ali i perspektivnih poduzeća radi budućeg preuzimanja odnosno kupnje. U nekim slučajevima poslovne banke i štedionice kupuju dionice malih poduzeća da bi u njih ubrizgale svježi kapital. Potom, tijekom dogovorenog razdoblja naplaćuju dividendu, a na utvrđeni dan dionice prodaju poduzetniku.

3.2. Financiranje putem kredita

Osnovni tuđi izvori financiranja su:[32]

1) Krediti članova obitelji, prijatelja i privatnih kreditora. Ako članovi obitelji, prijatelji i drugi imatelji novca nisu voljni trajno uložiti novac kao partnerski ili dionički ulog, tada poduzetnik od njih može posuditi novac pod određenim uvjetima i na određeni rok. Takve posudbe novca se moraju regulirati posebnim kreditnim ugovorom koji sadrži sve bitne elemente o povratu glavnice i plaćanju kamata.

2) Krediti banaka i štedionica. Poznato je da banke i štedionice preferiraju pozajmljivanje veće svote novca poznatim i velikim poduzećima s dobrim bonitetom. Međutim mali poduzetnici teže dobivaju dugoročni kredit za započinjanje poslovanja. Ovo stoga, što su rizici pozajmljivanja novca za nove i neizvjesne poduzetničke pothvate veliki. Naime veliki broj malih poduzeća «umire» u prvim godinama života.

3) Krediti nebankarskih financijskih institucija. Nerazvijene zemlje imaju nebankarske financijske institucije za pružanje financijske potpore malim poduzetnicima. To su najčešće državne, regionalne i lokalne financijske institucije.

Ovim kreditima se potiče i pomaže gospodarski razvoj, posebice utemeljenje i razvoj malog poduzetništva. Ipak treba reći da je u svijetu raširenija praksa pružanja financijske potpore poduzetnicima od strane države i drugih financijskih institucija, o čemu je već bilo govora. Dugoročni krediti za započinjanje poslova poduzetnik može dobiti i od drugih nebankovnih financijskih institucija.

Bankovni kreditni poslovi predstavljaju drugu grupu glavnih bankovnih poslova kojima ona mobiloizirana i kod nje akumulirana novčana sredstva pozajmljuje raznim nosiocima privredne aktivnosti zbog izvršenja određene proizvodnje i prometa.

[32] Marković, I. (2000):Financiranje, Teorija i praksa financiranja trgovačkih društava, RRIF, Zagreb, str.226.

Ovisno o načelu bankovnog poslovanja i ročnosti izvora sredstava iz kojih banka odobrava kredite bankovno se kreditiranje dijeli na dvije osnovne grupe kreditiranja:

a) Kratkoročno kreditiranje, i

b) Dugoročno kreditiranje.

Kratkoročni krediti imaju rok dospijeća do jedne godine. Služe za financiranje tekuće poslovne djelatnosti, potrošnje, odnosno za premošćenje tekuće nelikvidnosti. U tu kategoriju ulaze: kontokorentni, eskontni, lombardni, akceptni, rambursni i avalni kredit.

Kontokorentni kredit je kratkoročni kredit banke odobren po tekućem računu komitenta. Odobrenjem kredita banka dopušta korisniku izdavanje naloga plaćanja do određene svote preko raspoloživog pokrića na tekućem računu (ulaz u "crveno"). Kamatu korisnik plaća na iskorišteni dio kredita, a na neiskorišteni dio proviziju. Osnova kredita je poseban ugovor, tj. pristanak banke. Primjenjuju se i kod tekućih računa građana (pravo na prekoračenje), a naziva se kredit po tekućem računu.[33]

Lombardni kredit spada također u vrlo stare kreditne poslove. Ime zahvaljuje talijanskoj pokrajini (Lombardiji) gdje je i nastao. Temelj ovog kreditnog posla je zalog realnih pokretnih vrijednosti. Najčešće je to zlato, nakit, umjetničke kolekcije, numizmatika, vrijednosti papiri i druga vrijedna pokretna dobra. Lombardne kredite odobravaju banke, ali i specijalizirane institucije (npr. zalagaonice). Osnovicu za ovaj kreditni posao čini prometna, tržišna vrijednost založene stvari.[34]

Eskontni kredit se odobrava na podlozi nekog budućeg potraživanja. Budući da se potraživanje kupuje prije svoga dospijeća, kreditni iznos je manji od nominalne vrijednosti za kamate, troškove i proviziju. Najčešća podloga (pokriće) za odobravanje ovoga kredita je mjenica. Praktičnost i raširenost ovog kreditnog posla proizlazi iz vrlo čvrstog mjeničnog zakona (sudužnici, aval) odnosno od mogućnosti naplate mjeničnog iznosa nakon neplaćanja mjenice i njenog protesta od bilo kojeg potpisnika mjenice. Daljnja pogodnost mjenice se očituje u mogućnosti da se eskontirane mjenice reeskontiraju kod središnje banke, odnosno da poslovna banka osigura sebi kredit kod središnje banke.[35]

[33] Kontokorentni kredit, http://www.poslovni.hr/leksikon/kontokorentni-kredit-784, 10.09.2018.
[34] Lombardni kredit, http://www.moj-bankar.hr/Kazalo/L/Lombardni-kredit, 10.09.2018
[35] Eskontni kredit, http://www.moj-bankar.hr/Kazalo/E/Eskontni-kredit, 10.09.2018.

Akceplni kredit predstavlja specifični kratkoročni kreditni posao. Za razliku od ostalih kredita kod ovoga oblika samo iznimno dolazi do isplate kreditnog iznosa budući da banka (u ovom kreditnom poslu) svome komitentu akceptira mjenicu. Tim postupkom banka postaje glavni dužnik - trasat te se obvezuje isplatiti mjenički iznos ukoliko to ne učini njen izdavalac (trasant) odnosno tražitelj kredita. Na laj način dodatno povećava sigurnost naplate mjeničnog iznosa. Ujedno, a to je najčešće i suština ovog kreditnog posla, tražitelj kredita eskontira tu mjenicu kod neke druge banke te tako dolazi do sredstava prije njena dospijeća.[36]

Rambursni kredit (engl. *reimbursment credit*, njem. *Rembourskredit*, fr. *rembaurs credit*), posebna vrsta akceptnog kredita što ga banke odobravaju na osnovi robnih dokumenata prenesenih na njih. Primjenjuju se pri uvozu robe iz prekomorskih zemalja, a banke ga odobravaju uvozniku dajući akcept na mjenici kojom izvozniku osiguravaju isplatu mjenice o dospijeću.[37]

Dugoročni krediti imaju rok dospijeća dulji od pet godina, a služe za financiranje većih investicija. Odobravaju se na temelju dugoročnih izvora sredstava komercijalne banke. Zbog dugoga roka na koji se odobravaju (npr. dvadeset i više god.), dugoročni su krediti za vjerovnike razmjerno visoko rizičan posao, pa se njihovo odobravanje u pravilu uvjetuje založnim pravom na nekretnine (hipotekom), a nerijetko se zahtijevaju i drugi oblici osiguranja kredita poput solidarnoga jamstva (jedne ili više osoba), osiguranja nekretnine od različitih rizika, polica osiguranja korisnika kredita od posljedica nesretnoga slučaja vinkulirane u korist kreditora i sl.

Odobravanjem kratkoročnog kredita banka lreira novu količinu novca i njome povećava postojeću novčanu masu koja direktno utječe na robno-novčane odnose na tržištu. S druge strane kod odobravanja dugoročnih kredita iz sredstava stvorene akomulacije obavlja se samo preraspodjela tih sredstava koja ne utječe na visinu postojeće novčane mase.

[36] Akceptni kredit, http://www.moj-bankar.hr/Kazalo/A/Akceptni-kredit, 11.09.2018.
[37] Rambursni kredit, http://www.poslovni.hr/leksikon/rambursni-kredit-1685, 11.09.2018.

4. KRATKOROČNO KREDITIRANJE NA PRIMJERU OTP BANKE

4.1. Opći podaci OTP banke

OTP banka je osma banka po veličini na hrvatskom bankarskom tržištu, s ukupnom aktivom od 16,2 milijarde kuna. Oko 1.000 zaposlenika banke putem razgranate mreže od 98 poslovnice diljem cijele Hrvatske posluje s više od 400.000 klijenata u sektoru građanstva te u sektoru gospodarstva. Sjedište banke je u Zadru, a poslovni centri nalaze se u Zagrebu, Puli, Sisku, Dubrovniku i Osijeku.[38]

Slika 1. Logotip OTP banke

Izvor: https://www.otpbanka.hr/hr/o-nama/otp-grupa

OTP banka d.d. posluje u pet poslovnih centara putem razgranate mreže od 108 poslovnica diljem Hrvatske, a klijentima je na raspolaganju više od 250 bankomata. Svojom ponudom banka osigurava klijentima visoku kvalitetu usluga i širok izbor proizvoda.[39]

[38] OTP banka – o nama, https://www.otpbanka.hr/hr/o-nama/otp-banka, 19.08.2018.
[39] OTP grupa, https://www.otpbanka.hr/hr/o-nama/otp-grupa, 19.08.2018.

4.2. Misija, vizija i vrijednosti OTP banke

Izjava OTP banke o viziji:

OTP želi biti moderna banka koja stalno ulaže u inovacije i tehnološki napredak. Otvorenom korporativnom kulturom poticat ćemo naše zaposlenike da ambiciozno ostvaruju planove. Takvim pristupom jačat će naš tržišni utjecaj, rastom tržišnih udjela u nama željenim segmentima i regijama. Bit ćemo prepoznati po odgovornom poslovanju sa svim skupinama, a našom otvorenošću i ugledom te atraktivnim pristupom tržištu osigurat ćemo da nas najpoželjnijima smatraju klijenti koji su u središtu naše pažnje.

Pouzdan je i kvalitetan partner našim klijentima, zaposlenicima i dioničarima. Povećavaju njihove vrijednosti i pomažu im u ostvarenju njihovih ciljeva i ambicija. Kvalitetnim i konkurentnim financijskim proizvodima i uslugama te odgovornim poslovanjem doprinose gospodarstvu i zajednicama u kojima djeluju.[40]

Izjava OTP banke o misiji

Našim najvažnijim partnerima – klijentima, zaposlenicima i dioničarima – svojim sigurnim i stabilnim poslovanjem ulijevamo pouzdanje u našu sposobnost da doprinesemo njihovim ciljevima. Stalno razvijamo suvremene, kvalitetne i konkurentne proizvode i usluge. Na tržištu, u društvu i lokalnim sredinama ponašamo se i poslujemo na odgovoran način i na taj način doprinosimo njihovom razvoju.[41]

Vrijednosti koje OTP banka ističe su:[42]

1. Stabilnost

Našim zaposlenicima osiguravamo stabilno zaposlenje i perspektivnu radnu okolinu. Poštujemo povjerenje uloženog kapitala i osiguravamo da se naše poslovanje odvija uz najviše standarde procjene rizika i zaštitu interesa vlasnika. Stabilno poslovanje banke klijentima osigurava stalnu uslugu jednake kvalitete i razborito upravljanje njihovim ulozima.

[40] Misija i vizija, https://www.otpbanka.hr/hr/o-nama/misija-vizija, 20.08.2018.
[41] Ibidem.
[42] Vrijednosti OTP banke, https://www.otpbanka.hr/hr/o-nama/vrijednosti-otp-banke , 20.08.2018.

2. Odgovornost

Suradnja među zaposlenicima je utemeljena na osobnoj i timskoj odgovornosti prema banci, svojim kolegama, klijentima i svim drugim skupinama. U svim strateškim odlukama vodimo se osjećajem odgovornosti prema ulaganjima vlasnika kao da su naša vlastita. Klijenti imaju povjerenja u banku i naš konzervativni pristup upravljanju njihovim sredstvima.

3. Sigurnost

Zaposlenici uživaju osobnu sigurnost i imaju povjerenje u predanost banke da ulaže u razvoj sigurnosti. Ulažemo u razvoj sigurnosti i poštujemo standarde kojima ostvarujemo povjerenje vlasnika u naše dobro upravljanje imovinom banke. Sigurnost klijenata i njihovih uloga je načelo kojim se bezuvjetno vodimo u poslovanju te organizaciji banke. Osiguravamo stalni izvor prihoda zajednicama i time povećavamo njihovu materijalnu i društvenu sigurnost.

4. Otvorenost

Razvijaju kulturu dijaloga i poštuju mišljenje svakog zaposlenika. Komuniciramo otvoreno o svim pitanjima. Stalnim dijalogom s našim vlasnicima nastojimo osigurati razmjenu ideja i njihovo potpuno razumijevanje našeg poslovanja. Osobni i ljubazni pristup klijentu, uz jasnu komunikaciju o tome koji su proizvodi najbolji za svakog klijenta osiguravaju ne samo otvorenost, već i povjerenje. Sudjelujemo u gospodarskom i društvenom životu zajednica i zajedno stvaramo otvoreni dijalog.

5. Dostupnost

OTP je organizacija otvorenih vrata. Gajimo jednostavnu komunikaciju i razgovor svih zaposlenika na svim razinama. Naš menadžment je brzo i jednostavno dostupan što nam olakšava poslovanje. Komunikacija s vlasnicima je jednostavna, redovita i otvorena. Oni su dostupni kada trebamo savjet ili uputu. Naši klijenti mogu svoje poslove rješavati na mjestu i na način koji im najbolje odgovara.

OTP banka društvenu odgovornost shvaća kao procjenu vlastitih utjecaja na društvo, okoliš i gospodarstvo i prema tome odgovora koji na utjecaje daje. Već niz godina banka posluje na načelima društvene odgovornosti vidljivim prije svega u odgovornom i transparentnom poslovanju, od odobravanja kredita do upravljanja štednjom i rizicima, ali

i u projektima kroz koje nastoji doprinijeti razvoju lokalnih zajednica u kojima, specifična po svom regionalnom karakteru, posluje. OTP banka nastoji potaknuti i održati stalan dijalog s interesno-utjecajnim skupinama svjesni da bančino poslovanje utječe na više od tisuću zaposlenika, niz dobavljača te klijente.Svoje projekte izgradnje odnosa sa zajednicom kroz društveno odgovorno poslovanje banka je ujedinila pod brendom *Zeleno svjetlo za* sport, obrazovanje, znanost, kulturu, zdravlje, poduzetništvo...[43]

4.3. Kratkoročni krediti u ponudi OTP banke

4.3.1. Kredit za obrtna sredstva

Kredit za obrtna sredstva odobrava se za potrebe kao što su tekuća plaćanja, nabavka materijala i sirovina koje se koriste za ulaganja u proizvodnju. Rok povrata kredita je do 1 godine, a dinamika otplate ugovara se s klijentom (mjesečno, tromjesečno, polugodišnje...). Iznos kredita ovisi o kreditnoj sposobnosti klijenta.[44]

Uvjeti kredita

Trošak obrade kredita

- 1,50%, min 500 kn (korištenjem nekog od paketa za mala poduzeća i obrtnike 50-100% popusta na naknadu za odobravanje kredita)

Instrumenti osiguranja

- Za iznos kredita do 25.000 eura u protuvrijednosti kuna moguće je ugovoriti uz operativne instrumente osiguranja.(Mjenice i zadužnice poslovnog subjekta i vlasnika)
- Za kredite iznosa većeg od 25.000 eura u protuvrijednosti kuna instrumenti osiguranja se utvrđuju u dogovoru s klijentom.

4.3.2. Kredit uz depozit za kolateral

Kredit uz depozit kao kolateral ili lombardni kredit je jedan od najbržih načina dolaska do potrebnih sredstava. Osnovni uvjet odobravanja kredita je potpuno osiguranje depozitom

[43]Društveno odgovorno poslovanje, https://www.otpbanka.hr/hr/o-nama/drustveno-odgovorno-poslovanje, 20.08.2018.
[44] Kredit za obrtna sredstva, https://www.otpbanka.hr/hr/mali-srednji-poduzetnici/kredit-za-obrtna-sredstva, 21.08.2018.

traženog iznosa kredita. Odobrava se kao kratkoročni ili dugoročni kredit. Kratkoročni kredit se otplaćuje u mjesečnim, tromjesečnim, polugodišnjim ili godišnjim obrocima do maksimalno 12 mjeseci.[45]

Uvjeti kredita

Namjena

Kredit se može koristiti na sljedeći način:

- nenamjenski na žiro račun korisnika kredita,
- namjenski na račun dobavljača po ispostavljenim računima/fakturama.

Rok otplate kredita

- do 1 godine uz napomenu da se korištenje okvirnog kredita po dospijeću može prolongirati na novi rok korištenja, ukoliko je depozit oročen ili se ponovo oročava do kraja trajanja kredita ili duže.

Naknada

- 1%, min. 500kn (korištenjem nekog od paketa za mala poduzeća i obrtnike 50-100% popusta na naknadu za odobravanje kredita)

Instrumenti osiguranja

- Kao instrument osiguranja koriste se depoziti poslovnih subjekata ili fizičkih osoba. Valutna struktura plasmana i deviznog/kunskog depozita koji je instrument osiguranja po plasmanu mogu biti različite.

4.3.3. Kratkoročni turistički kredit

Kako bi smo se na vrijeme pripremili za turističku sezonu i pružili što kvalitetniju uslugu vašim gostima odabiremo dugoročni ili kratkoročni turistički kredit OTP banke s mogućnošću različitih namjena. Kratkoročni turistički kredit namijenjen je nabavci sitnog inventara opreme i usluga, tekućem održavanju interijera i eksterijera te opskrbi potrošnom robom (npr. hrana, piće), potrebnim za pripremu turističke sezone.[46]

[45] Kredit uz depozit kao kolateral, https://www.otpbanka.hr/hr/mali-srednji-poduzetnici/kredit-uz-depozit-kao-kolateral, 21.08.2018.
[46] Kratkoročni turistički kredit, https://www.otpbanka.hr/hr/mali-srednji-poduzetnici/kratkorocni-turisticki-kredit, , 21.08.2018.

Uvjeti kredita

Iznos kredita

- od 3.000 EUR (u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju HNB-a)

Trošak obrade kredita

- 1,5%, min. 700kn (korištenjem nekog od paketa za mala poduzeća i obrtnike 50-100% popusta na naknadu za odobravanje kredita)

Rok otplate kredita

- Do 12 mjeseci

Otplata kredita

- Kredit se otplaćuje u mjesečnim ili tromjesečnim anuitetima ili u dvije jednake rate 01. listopada i 01. studenog.

Instrumenti osiguranja

Za iznos kredita do 25.000 eura u protuvrijednosti kuna moguće je ugovoriti uz operativne instrumente osiguranja.

Za kredite iznosa većeg od 25.000 eura u protuvrijednosti kuna instrumenti osiguranja se utvrđuju u dogovoru s klijentom.

4.3.4. Agro kredit temeljem ostvarenih prava na potporu u poljoprivredi

Uvjeti kredita

Korisnici kredita

Kredit mogu koristiti obiteljska poljoprivredna gospodarstva, obrti ili poduzeća koja obavljaju neku od poljoprivrednih djelatnosti i korisnici su državnih potpora (poticaja) u poljoprivredi. Prije predavanja zahtjeva za kredit potrebno je zadovoljiti sljedeće uvjete:[47]

- Otvoren račun za redovno poslovanje u OTP banci
- Ispunjeni svi zakonski preduvjeti za ostvarivanje prava na potporu

[47] Agro kredit, https://www.otpbanka.hr/hr/mali-srednji-poduzetnici/agro-kredit-temeljem-ostvarenih-prava-na-potporu-u-poljoprivredi, 24.08.2018.

- Predan jedinstveni zahtjev za potporu u tekućoj godini (elektronički popunjen putem AGRONET-a, potpisan i dostavljen Agenciji za plaćanja)
- Korisnik je i do sada bio u sustavu državnih potpora

Namjena kredita

- Kredit se koristi za održavanje tekuće likvidnosti, a cijeli iznos kredita isplaćuje se na žiro račun korisnika.

Visina kredita

- Iznos se određuje temeljem visine isplaćenih potpora u poljoprivredi za prethodnu godinu i zahtjeva za tekuću godinu.

Naknada

- Korištenjem OTP Agro paketa ostvaruje se popust od 50% na naknadu za odobrenje kredita, a izvan paketa naknada iznosi 1% iznosa odobrenog kredita.

Rok otplate

- Maksimalni rok otplate je 18 mjeseci. Ukupan iznos odobrenog kredita na naplatu dospijeva jednokratno, uz tromjesečno dospijeće kamate, te se naplaćuje putem trajnog naloga sa žiro računa na koji se korisniku isplaćuju sredstva potpore. Korisnik može birati hoće li za podmirenje obveza po kreditu iskoristiti cijeli iznos dobivenih potpora ili će do trenutka dospijeća kredita cijeli iznos dugovanja podmiriti iz vlastitih sredstava.

Instrumenti osiguranja

- Uz zadovoljavajuću kreditnu sposobnost korisnika kredita iznosi kredita do protuvrijednosti 30.000 eura mogu se odobriti uz operativne instrumente osiguranja (mjenice i zadužnice), a za veće iznose instrumenti osiguranja posebno se dogovaraju.

4.3.5. Kredit za poljoprivrednu proizvodnju

Želja nam je potaknuti vašu proizvodnju i poljoprivrednu djelatnost kao takvu, zato smo prepoznajući financijske izazove s kojima se suočavate. Poljoprivredni krediti namijenjeni su za financiranje proljetne i jesenske sjetve te ostalu poljoprivrednu proizvodnju.[48]

Uvjeti kredita

Iznos kredita

- Od 10.000,00 kuna (ovisno o poljoprivrednoj kulturi)

Trošak obrade kredita

- 1,50%, min. 500 kn od iznosa odobrenog kredita, plativo iz kredita

Rok otplate

- Do 12 mjeseci, ovisno o poljoprivrednoj kulturi

Namjena

- Krediti za jesensku sjetvu
- Krediti za proljetnu sjetvu
- Krediti za proizvodnju mlijeka
- Krediti za uzgoj stoke
- Otkup maslina
- Otkup grožđa
- Krediti za ostalu poljoprivrednu proizvodnju

Instrumenti osiguranja

Za iznos kredita do 25.000 eura u protuvrijednosti kuna moguće je ugovoriti uz operativne instrumente osiguranja.

Za kredite iznosa većeg od 25.000 eura u protuvrijednosti kuna instrumenti osiguranja se utvrđuju u dogovoru s klijentom.

[48]Kredit za poljoprivrednu proizvodnju, https://www.otpbanka.hr/hr/mali-srednji-poduzetnici/kredit-za-poljoprivrednu-proizvodnju, 25.08.2018.

4.3.6. Poduzetnički kredit

Poduzetnički kredit kratkoročni je kredit, namijenjen javnim bilježnicima, odvjetnicima, knjigovodstvenim servisima, ovlaštenim revizorima, farmaceutima, stomatolozima, liječnicima, veterinarima te članovima hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu koji većinu prihoda ostvaruju iz osnovne djelatnosti.[49]

Uvjeti kredita

Kratkoročni poduzetnički kredit

Iznos kredita

- Od 20.000 kuna (ovisno o kreditnoj sposobnosti klijenta) - kredit se može koristiti uz isplatu do 70% sredstava na račun dobavljača, a do 30% sredstava se može odobriti na žiro račun

Trošak obrade kredita

- 1,50%, min 500 kuna od iznosa odobrenja, plativo iz kredita

Rok otplate

- Do 12 mjeseci

Namjena

- financiranje sezonskih poslova
- financiranje ugovorenih poslova za isporuku robe i usluga
- financiranje ostalih potreba za obrtnim sredstvima
- otplata kredita istih namjena u drugoj banci

Instrumenti osiguranja

Ovisno o kreditnoj sposobnosti klijenta i iznosu kredita:

- Mjenice i zadužnice poslovnog subjekta te mjenice i zadužnice vlasnika poslovnog subjekta
- Založno pravo na nekretnini (hipoteka)

[49] Poduzetnički kredit, https://www.otpbanka.hr/hr/mali-srednji-poduzetnici/poduzetnicki-kredit-za-ciljane-skupine-klijenata, 25.08.2018.

- Ostali instrumenti osiguranja
- Kratkoročni okvirni kredit korištenjem minusa po žiro računu

4.3.7. Mikrokredit

Mikrokredit je nenamjenski kredit čiji iznos je limitiran na 20.000 eura, a maksimalni rok otplate je 36 mjeseci. Odobreni iznos kredita isplaćuje se direktno na transakcijski račun korisnika kredita.[50]

Uvjeti kredita

Iznos kredita:

- do 20.000 eura

Namjena:

- nenamjenski kredit

Kamatna stopa:

- ovisno o statusu klijenta

Trošak obrade kredita:

- 1,50%, min 500 kn (korištenjem nekog od paketa za mala poduzeća i obrtnike 50-100% popusta na naknadu za odobravanje kredita)

Rok otplate kredita:

- do 36 mjeseci

Instrumenti osiguranja:

- Operativni instrumenti osiguranja (mjenica i zadužnica poslovnog subjekta i vlasnika poslovnog subjekta)

[50] Mikrokredit, https://www.otpbanka.hr/hr/mali-srednji-poduzetnici/mikrokredit, 24.08.2018.

5. ZAKLJUČAK

Kratkoročni krediti su krediti koji se odobravaju na rok otplate do 12 mjeseci. Služe za financiranje tekuće poslovne djelatnosti, potrošnje, odnosno za premošćenje tekuće nelikvidnosti. Kratkoročni krediti dijele se na trgovačke kredite, bankarske kredite te faktoring. Trgovački krediti su oblik spontanog financiranja koji rezultira iz redovitih poslovnih transakcija. Kratkoročni bankarski krediti za poduzeće su alternativa držanju novca. Dospijeće je unutar godine dana, a najčešće je dospijeće do 3 mjeseca. Poduzeće ima mogućnost obnavljanja kreditnog aranžmana. Fleksibilnost se izražava u mogućnosti prilagođivanja potrebama poduzeća i minimalizaciji troškova kredita. Faktoring je osiguranje kredita dodjelom potraživanja od kupaca, koje poduzeće zapravo prodaje faktoru s regresom mjenice ili bez njega, ovisno o vrsti ugovorenog aranžmana. U financijski razvijenu svijetu faktor izdaje čekove kojima se odobravaju računi potraživanja.

OTP banka je osma banka po veličini na hrvatskom bankarskom tržištu, s ukupnom aktivom od 16,2 milijarde kuna. Oko 1.000 zaposlenika banke putem razgranate mreže od 98 poslovnice diljem cijele Hrvatske posluje s više od 400.000 klijenata u sektoru građanstva te u sektoru gospodarstva. Sjedište banke je u Zadru, a poslovni centri nalaze se u Zagrebu, Puli, Sisku, Dubrovniku,Splitu i Osijeku.

U svojoj ponudi kratkoročnih kredita OTP banka svojim klijentima nudi ukupno sedam kratkoročnih kredita.

Kredit za obrtna sredstva odobrava se za potrebe kao što su tekuća plaćanja, nabavka materijala i sirovina koje se koriste za ulaganja u proizvodnju. Kredit uz depozit kao kolateral ili lombardni kredit je jedan od najbržih načina dolaska do potrebnih sredstava. Osnovni uvjet odobravanja kredita je potpuno osiguranje depozitom traženog iznosa kredita. Kratkoročni turistički kredit namijenjen je nabavci sitnog inventara opreme i usluga, tekućem održavanju interijera i eksterijera te opskrbi potrošnom robom , potrebnim za pripremu turističke sezone. Kredit za poljoprivrednu proizvodnju namijenjen je za financiranje proljetne i jesenske sjetve te ostalu poljoprivrednu proizvodnju. Poduzetnički kredit kratkoročni je kredit, namijenjen javnim bilježnicima, odvjetnicima, knjigovodstvenim servisima, ovlaštenim revizorima, farmaceutima, stomatolozima, liječnicima, veterinarima te članovima hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu koji većinu prihoda ostvaruju iz osnovne djelatnosti.

LITERATURA

1. Agro kredit, https://www.otpbanka.hr/hr/mali-srednji-poduzetnici/agro-kredit-temeljem-ostvarenih-prava-na-potporu-u-poljoprivredi, 24.08.2018.

2. Akceptni kredit, http://www.moj-bankar.hr/Kazalo/A/Akceptni-kredit, 11.09.2018.
3. Buble, M. (2003.): Managment malog poduzeća, Mate d.o.o., Split, 2003.
4. Društveno odgovorno poslovanje, https://www.otpbanka.hr/hr/o-nama/drustveno-odgovorno-poslovanje, 20.08.2018.
5. Eskontni kredit, http://www.moj-bankar.hr/Kazalo/E/Eskontni-kredit, 10.09.2018.
6. Hoorne, J. (1997.): Financijsko upravljanje i politika, Mate d.o.o., Zagreb
7. Kontokorentni kredit, http://www.poslovni.hr/leksikon/kontokorentni-kredit-784, 10.09.2018.
8. Kratkoročni krediti, https://www.unicredit.ba/ba/poduzetnici/financiranje/kratkorocni_kredit.html, 11.08.2018.
9. Kratkoročni turistički kredit, https://www.otpbanka.hr/hr/mali-srednji-poduzetnici/kratkorocni-turisticki-kredit, , 21.08.2018.
10. Kredit uz depozit kao kolateral, https://www.otpbanka.hr/hr/mali-srednji-poduzetnici/kredit-uz-depozit-kao-kolateral, 21.08.2018.
11. Kredit za obrtna sredstva, https://www.otpbanka.hr/hr/mali-srednji-poduzetnici/kredit-za-obrtna-sredstva, 21.08.2018.
12. Kredit za poljoprivrednu proizvodnju, https://www.otpbanka.hr/hr/mali-srednji-poduzetnici/kredit-za-poljoprivrednu-proizvodnju, 25.08.2018.
13. Lombardni kredit, http://www.moj-bankar.hr/Kazalo/L/Lombardni-kredit, 10.09.2018
14. Marković, I. (2000.):Financiranje, Teorija i praksa financiranja trgovačkih društava, RRIF, Zagreb
15. Masnjak, B. (2009.): Faktoring, Poslovni savjetnik, br. 55, Zagreb
16. Mikrokredit, https://www.otpbanka.hr/hr/mali-srednji-poduzetnici/mikrokredit, 24.08.2018.
17. Misija i vizija, https://www.otpbanka.hr/hr/o-nama/misija-vizija, 20.08.2018.
18. Orsag, S. (2011.): Vrijednosni papiri, investicije i instrumenti financiranja, Revicon, Sarajevo
19. OTP banka – o nama, https://www.otpbanka.hr/hr/o-nama/otp-banka, 19.08.2018.
20. OTP grupa, https://www.otpbanka.hr/hr/o-nama/otp-grupa, 19.08.2018.
21. Peić, M. (2011): Financiranje malog i srednjeg poduzetništva u Republici Hrvatskoj
22. Poduzetnički kredit, https://www.otpbanka.hr/hr/mali-srednji-poduzetnici/poduzetnicki-kredit-za-ciljane-skupine-klijenata, 25.08.2018.

23. Rajsman, M., i sur. (2013.): Razvoj malog gospodarstva u Republici Hrvatskoj,Ekonomski vjesnik, Zagreb
24. Rambursni kredit, http://www.poslovni.hr/leksikon/rambursni-kredit-1685, 11.09.2018.
25. Revolving kredit, http://www.poslovni.hr/leksikon/revolving-kredit-1693, 23.08.2018.
26. Što je faktoring?, http://faktoring.pbz.hr/sto-je-faktoring.html, 20.08.2018.
27. Trgovački krediti, http://www.moj-bankar.hr/Kazalo/T/Trgova%C4%8Dki-krediti, 20.08.2018.
28. Vrijednosti OTP banke, https://www.otpbanka.hr/hr/o-nama/vrijednosti-otp-banke , 20.08.2018.
29. Vukičević, M. (2006.): Financije poduzeća, Golden marketing, Zagreb